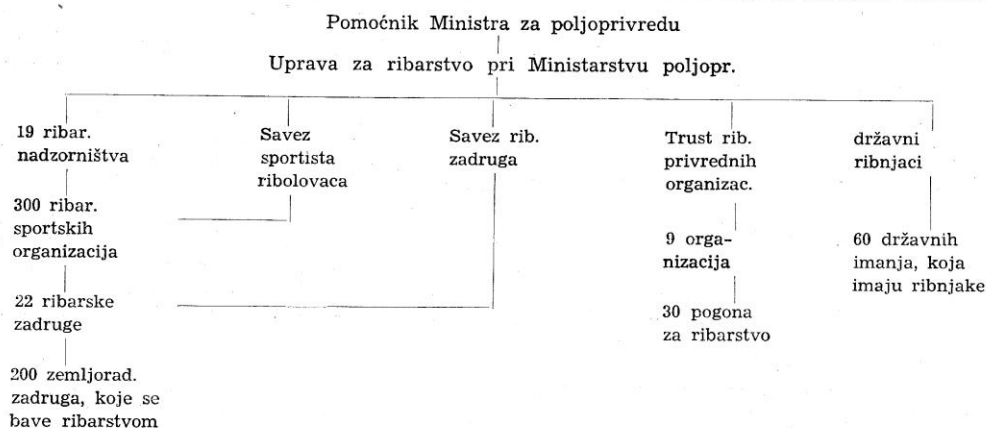

Ing. Đisalov Nikola,
Stanica za unapređenje ribarstva SR Srbije

Ribarstvo u NR Mađarskoj

Na osnovu podataka do kojih sam mogao doći za vreme kratkotrajne posete NR Mađarskoj pokušaću izneti kratak prikaz stanja ribarstva u ovoj susjednoj državi, i to samo važnije momente iz ove oblasti, a koji mogu biti interesantni za ribarske krugove u Jugoslaviji.

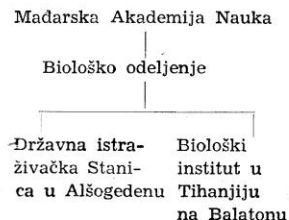
I. ORGANIZACIJA RIBARSTVA: Celokupno ribarstvo po svojoj organizaciji može se prikazivati na sledeći način.

Pri Ministarstvu poljoprivrede postoji Državna uprava za ribarstvo sa 7 službenika. Ovoj Upravi pripada u nadležnost i 19 okružnih nadzornika (za svaki okrug po 1). Zakonom je predviđeno, da ovi nadzornici mogu biti samo ribarski stručnjaci s fakultetskom spremom (agronomi) i jednogodišnjom specijalizacijom iz ribarstva. Ovi stručnjaci vode nadzor nad spovođenjem odredaba zakona o ribarstvu i rešavaju svu problematiku iz ribarstva na svojoj teritoriji. Državna uprava neposredno u Budimpešti saraduje sa Trustom ribarskih privrednih organizacija gde radi 24 službenika.

II. NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RADOVI U RIBARSTVU: Drugi pomoćnik Ministra za poljoprivredu rukovodi svim istraživanjima i ispitivanjima u ribarstvu.

Istraživanja u ribarstvu uglavnom se odvijaju po dve linije:

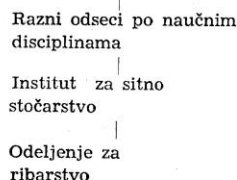
Za svaku godinu se donosi državni plan istraživanja s temama iz svih naučnih disciplina. Ribarske teme u ovom sklopu obeležene su jednim brojem u kome su sadržane sve podteme iz ove oblasti. Biološko odeljenje Akademije nauka povezano je s odeljenjima za istraživanje pojedinih ministarstava.

Pri Akademiji Nauka postoji Savez stručnih i naučnih društava u koji su učlanjeni hidrološka,

limnološka i ribarska društva. U sklopu ovog Saveza odvija se društvena i stručna aktivnost ovih srodnih disciplina. Jednom mesečno održavaju se sastanci na kojima se čitaju pojedini radovi uz stručnu diskusiju, vrši razmena iskustava i sl. Savez radi na volonterskoj osnovi s minimalnom članarinom. Savez ima svoj list u kojem se štampaju pojedini radovi, diskutuje o državnim temama i dr.

III ISKORIŠĆAVANJE RIBOLOVNIH VODA: U celoj Mađarskoj ima oko 230.000 kj odn. 132.184 ha ribolovskih voda. 1. I. 1963 god. date su sve ove vode na dugogodišnje korišćenje ribarskim organizacijama i to kroz period od 20 godina. Uglavnom su sve ribolovne vode date ribarskim privrednim organizacijama, u prvom redu ribarskim zadrugama, a samo 5.755 ha ili 4,35% ustupljeno je sportskim organizacijama: Čepelski

Pomoćnik Ministra poljoprivrede

dunavac kod Budimpešte od 3.000 kj. i druge manje vode, koje nemaju privredne značaj.

Organizacije su dobile na isključivo korišćenje pojedine vode ili njihove delove (deonice) po principu da na jednoj vodi ili deonici ribolov obavlja samo jedna privredna organizacija i određen broj sportista.

Organizacije, koje dobiju ribolovne vode na korišćenje, preuzimaju na sebe izvesne određene obaveze:

1. da se brinu o očuvanju i umnožavanju ribljeg fonda na svom sektoru,

2. da gazduju i vrše izlov po utvrđenom planu izlovljavanja,

3. da vrše svake godine redovno poribljavanje s određenim brojem i količinom podmlatka najkvalitetnijih riba (na bazi perspektivnog plana unapredjenja ribarstva), a u prvom redu: šarana, štuke, soma i smuđeva gnezda. Cena ribljeg podmlatka se kreće: šarana — 13,6 Ft/1 kg, soma — 1 Ft po komadu i smuđa — 30 Ft po i gnezdu,

4. da u celosti ispunjava perspektivni plan, koji između ostalog sadrži:

— vreme kada je dozvoljen lov pojedinih ribljih vrsta,

— koje se ribarske mreže i alati smeju upotrebljavati,

— da svaki korisnik mora imati određen broj vrški za izlov štetne ribe,

— Broj sportski ribolovaca kojima će se izdati ribolovna dozvola, kao i visinu uplate sportista po 1 članu godišnje.

5. da vodi potpunu evidenciju ulova i da na kraju četvorogodišnjeg plana podnese tačne podatke o ulovu za protekli period,

6. da izradi sledeći četvorogodišnji perspektivni plan.

Na vodama, koje koriste privredne organizacije, sportisti mogu loviti samo u određenom broju i uz uplatu korisniku za terensku dozvolu, čija vrednost varira prema bogatstvu vode. U vodama koje su date sportskim organizacijama (na pr. Čepelski dunavac) ribari mogu vršiti selektivni ribolov (ne smeju uopšte loviti šarana i smuđa), a sportskoj organizaciji — korisniku vode uplaćuju za svaki izlovljen kilogram ribe po 1,50 Ft (oko 48 dinara).

Na svim ribilovnim vodama ima ukupno aktivnih ribara i ribolovaca:

— na slobodnim vodama (sa Balatonom)	1.200 ribara
— na ribnjacima (bez malih ribnjaka)	1.500 ribara
— sportskih ribolovaca	— odraslih 45.000 članova
— sportskih ribolovaca	— omladine 10.000 članova

Da bi sportisti stekli pravo na ribilov, moraju najpre uplatiti po 1 članu sledeće:

1. državna dozvola	15 Ft
2. za unapredjenje ribarstva	30 Ft

ukupno državne takse 45 Ft

3. za sticanje prava ribolova na određenom terenu uplaćuju se za terensku dozvolu korisniku (obično ribarskoj zadrugi) a u zavisnosti od bogatstva vode 30—400 Ft

4. dnevne dozvole 6 Ft

5. za članstvo u udruženju plaća se najmanje 150—600 Ft

Sportisti sa državnim sportskom dozvolom mogu loviti samo na onoj vodi za koju su uplatili posebnu terensku dozvolu.

Sportisti mogu dnevno uloviti maksimum: 3 komada šarana, 3 smuđa i 3 komada smuđa kamešnjara. Ostala riba nije ograničena. Jedan sportista može godišnje uloviti najviše 60 kg. Svaki sportista mora obavezno na licu mesta da evidentira svaki ulov. Noćni ribilov za sportiste je zabranjen.

IV. ORGANICIJA ČUVARSKE SLUŽBE: Celokupnom čuvarskom službom rukovodi Državna uprava za ribarstvo. Ova služba se može podeliti na:

1. tzv. policija na vodi: na celom Dunavu ima 6—7 sedišta ove policije, koja vrši nadzor nad plovidbom, ribarstvom i dr. Na svaki ovakav punkt dolazi oko 5.000 ha vodene površine. Ova služba je snabdevena brzim motornim čamcima radi efikasnije kontrole,

2. ribarske zadruge, državna imanja i sportske organizacije moraju imati svoje čuvare, koji dobijaju specijalno odobrenje za vršenje ove službe. To su stalni čuvari i ukupno ih ima oko 100,

3. organizacije imaju i svoje društvene čuvare: ribare i članove sportiste, koji imaju posebne dozvole. Ovakvih čuvara ima oko 500,

4. čuvari polja, šumari i dr. moraju po zakonu čuvati vode.

V. ULOV RIBE I PORIBLJAVANJA: Ukupan ulov ribe u 1962. godini za celu Mađarsku iznosio je 21,043.200 kg, od toga:

— Ribarski trust	7,972.500 kg
— Jezero Balaton	1,303.100 kg
— Državni ribnjaci	6,965.900 kg
— Ribnjaci zemlj. zadruga	1,793.500 kg
— Ribarske spec. zadruge	2,001.400 kg
— Sportisti	597.000 kg
— Ribar. istraživačke ustanove	374.100 kg
— Ostali (pastrmka i dr.)	34.900 kg

Svega: 21,043.200 kg

Od ukupnog ulova, ulovi se u:

— ribnjacima	17,106.000 kg
— ostalim vodama	3,937.200 kg

Izvoz na inostrana tržišta (samo šarana) iznosio je u 1962. godini — 2,190.000 kg.

Sastav lovine u pojedinim vodama izgleda ovako:

Rib. vrste	u %				
	Dunav	Ribnjaci	Balaton jezero	Velence jezero	Ostale vode
kečiga	0,5	—	—	—	0,5
som	1,9	—	0,8	—	1—2
šaran	12,0	95	1,5	15—18	10,0
smuđ	2,4	—	12—13	—	2—3
mrena	4—6	—	—	—	0,5
amer. som	5,0	—	—	—	—
štuka	7,0	—	—	15	5
bela riba (som, smuđ i linjak)	65—70	2,5	85—87	65—70	80—81
	—	2,5	—	—	—

U ribnjacima se proizvede godišnje 3—3,5 tona linjaka.

Šaranskih ribnjaka ima ukupno oko 20.000 ha s prosečnim prinosom od 855 kg/ha. Od toga 85% pripada državnim ribnjacima, a 15% kolektivima zadruga. Najveći ribnjak (u Hortobađu) ima oko 5.000 ha, a najmanji su od 50—60 ha. Postoje pro-

pisu po kojima državni ribnjaci ne mogu biti manji od 300 ha, a zadružni od 100 ha. Interesantni su uspesi u proizvodnji u ribnjacima na slatinskim terenima (Hortobađi, Segedin i dr.).

Pastrmskih ribnjaka ima samo na dva mesta s ukupnom površinom od 2 ha, ali sa vrlo ekstenzivnom proizvodnjom (godišnje svega oko 1.000 kg).

U celoj Mađarskoj vrše se redovno obimna poribljavanja. Za ovako široke akcije koriste se brojni ribnjaci sa svojim objektima za proizvodnju mladunaca. Ribarske zadruge imaju specijalni centar za masovnu proizvodnju mladunaca u Dinješu. Na 10 mesta se vrši veštačka oplodnja najkvalitetnijih ribljih vrsta: šaran, smuđ, som, kečiga i mrena. U ovu svrhu koriste se najsavremenije metode mresta: lepljenje ikre na ramovima i držanje u vodi, inkubiranje ikre u vodenoj pari, u cuger-
aparatom sa specijalnim sredstvima za odstranjivanje lepljivosti ikre (sistem Woynarovich).

Karakteristično je masovno poribljavanje mladom jegulje. Npr. samo Balaton jezero i neke druge vode poribljene su u jednoj godini sa oko 5.000.000 kom. Mnogo nade polažu u poribljavanje otvorenih voda crnim grgečom. Plemenitim šaranom poribljavaju i otvorene vode, npr. Balaton, Dunav i dr. vode i postižu vrlo lepe rezultate.